

GBETA GBẸ Ɔ BI TỌN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBẸTƆ ƉÓ KƆODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I
LE KƆO WU E

WEXWLE

Ee nyi ƉƆ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tọn, bɔ ace Ɖokpo Ɔ
we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meƉesusi jije, hwejiɔzinzan,
kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ nukumamɔ je nume kpodo wangbenu sen ƉeƉee na zɔn bɔ gbeto na
do tiin nyi le we nɔ Ɖon alannuwiwa dee nɔ zɔn bɔ gbeto nɔ fon gu e, lo
bɔ nu taji dee hudo gbeto Ɔ we nyi ƉƆ gbɛ e me gbeto le ma na nɔ mekannu
Ɖo xodidɔ sin alinu kpodo nuɖidi lo bo na tɔn sin adohuhu kpodo ya kpo
me é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ dandanme we e Ɖo na je hun do sen Ɖee na zɔn bɔ gbeto na do
tiin nyi le gbɔn aƉidɔ sin alinu se na zɔn bɔ gbeto ma na lin ƉƆ emi
Ɖo na Ɖe emidee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ é Ɖo dandanme bɔ e ƉƆ na Ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi
Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ, Ɖo xwedowema elo me o weke Ɔ bi le vɔ mɔ nu je ace kpo do
sisi dodo e gbeto Ɖo na Ɖo e, Ɖo meƉesunɔnyinyi kpodo susu e do na xɔ nu
gbeto e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyɔnu tɔn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo
bɔ ye le yalo akɔn bonu nukonyinyi ni tiin lo bo na sɔ gbɛ Ɖagbe zinzan
gbɔn meƉesunɔsi jije taji ze jijɔn ayi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbeto le Ɖo kpodo
meƉesusijije taji kpo Ɖó alo Ɖo alome xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ linlin Ɖokpo Ɔ Ɖuɖo nu ace, sisi kpodo meƉesunɔsi jije gbeto
tɔn le, we nyi nu taji ee na zɔn bɔ mi na nyi sen elo le e Ɔ,

Gbeto Ɔ sin kplekple Ɖe gbeto elo tɔn bɔ e na ƉƆ xo do ace e gbeto Ɖo na
Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeto elo na nyi su Ɖokpo tawun bɔ
gbeto le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbeto le
tɔn le dee gbeto elo Ɖo tame na nugbo le e ni tenkpon nu sisi ni tiin nu
ace kpodo meƉesunɔsi jije gbɔn nunyweyi li xo. Mɔ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na
tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tɔn gbɔn tuto e do ayi Ɖo to
ƉokpoƉokpomɛ kpodo gbɛ Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin
zinzan Ɔ kpo nukun mɔ je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee
sin to Ɖò gbeto elo me e kpodo tovi Ɖee sin to le kpo Ɖò acekpikpa to
ene Ɔ le tɔn glo e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbeto bi Ɖo Ɖò gbewiwa tɔn hwenu; ye
Ɖo linkpon bɔ ayi yetɔn me kpe lo bɔ ye Ɖo na do alo yee Ɖi nɔvinɔvi
Ɖohun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun ƉƆ ace, su su kpo sisi dee kpo xo e ƉƆ Ɖò gbe ta
elo me Ɔ nyi eƉesunɔ sin nu ma Ɖe nude kpo Ɖi: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbɛ

e nɔ do e, sinsɛn, nu e lin do toxo wu e, alo linlin devo see b'ɛ nyi to metɔn lɛ alo gbɛ tɔ lɛ tɔn, dɔkunjiɛ, lee e ji mɛ gbɔn e kpodo nu devo devo nɛ lɛ kpan.

Mɔ dokpo ɔ, e do na kpɔn do tuto ee e ze jijɔn ayi do to e mɛ e gosin e wu do toxodido sin alinu, sɛn e ji to ɔ jijɔn e kpodo sɛn gbɛ ɔ tɔn dee do nu do to ɔ nu e wɛ a, do to enɛ ɔ ko jɛ edee si alo e kpo do mɛkannu, alo acekpikpa tɔn ma yi hadɛji wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ dokpodokpo do na mɔ gbɛ bo nɔ edesu si lo bo na lɛ nyi edee.

Gbetaken 4

E sɔ do na hɛn mede do mɛkannu alo mede ă; mɛkannuninɔ kpodo mede kpo do alo lɛ bi mɛ ɔ sɔ de ă.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu mɛ kpodo adakacomɛwu kpo sɔ do na de ă.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi wɛ do na nyi do fi bi.

Gbetaken 7

Ace dokpo ɔ wɛ mɛ bi na do lo bo na nɔ nyi sɛn dokpo ɔ; mɔ dokpo ɔ mede na yi gbɛ nu walɔ e na de mɛ kpo alo dee nyi wudozonumɛ tɔn kpo e lo bo na wa gba sɛn e do do fi e ă.

Gbetaken 8

Enyi mede mɔ do e yi ace e nyi etɔn bɔ sɛn dodo ee doɔ nu do to tɔn nu ɔ n'ɛ ɔ, e hɛn ɔ e na ylɔ hwɛ do to tɔn mɛ.

Gbetaken 9

E do na ya mede sin to tɔn mɛ alo e na wli i alo e na su i do ganmɛ do nude kpoun wu ă.

Gbetaken 10

E do dandanmɛ bɔ e na se nu ee mede wa é do hwɛdoɔɔsa do togumɛ kpa a kwɛdoɔɔsa enɛ ɔ wɛ do na do ace e nyi etɔn lɛ é kpodo nu è de na wa lɛ é kpo; mɔ dokpo ɔ fi enɛ ɔ wɛ e na do nu e wu e ylɔ hwɛ ɛ é dé.

Gbetaken 11

Mɛ e e vɛ nu nyanyaɔe do é na to do yi tɔn yi wɛ hwɛ bɔ e na ba do nu lee nu lɛ yi gbɔn e cobo na ylɔ ɛ do hwɛnukɔn; cobonu e ka na do hwɛ do e e ɔ, e do na n'ɛ mɛ e na sixu hwɛnnɛ do hwɛnukɔn e.

Enyi nu e mede wa d'ayi é ma nyi nu e na sa sɛn do mɛ do hwe enɛ nu di lee sɛn é ji to ɔ alo gbɛ ɔ jijɔn é do gbɔn é a ɔ, é do na sɛn gan tɔn ă.

Gbetaken 12

E do na ba do nu me di lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan metɔn, hennu metɔn, xo metɔn alo wen metɔn le é ă. Mo dokpo ɔ e ka do na do winnya me bo le kɔn wi metɔn ă. Ace e nyi gbeto tɔn e do hwlen me do ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

Fi e jlo mede ɔ we na no gbɔn bo na le ze noten e jlo e ɔ do todemɛ.

Mede do jlo tɔn ɔ é sixu be agban sin to debi me di to tɔn me dohun. E jlo e ɔ, e sixu le le ko wá xwé.

Gbetaken 14

Enyi do e do gbeya do nu mede we kaka bo ku hwen wan d'e me ɔ, é hen ɔ é na hɔn yi to devome bo e do na yi i do fi ene.

Amo enyi e mo do me ɔ je senme nugbo alo e te afɔ sen e ji gbɛ'e to le bi kplekple so jujɔn ayi é ji e ɔ, é so do ace bo e na yi i dandan do to devome ă.

Gbetaken 15

Gbeto bi do ace bo na nyi tode sin vi.

E sixu hugan mede bo de e sin tovikemɛ ă; mo dokpo ɔ é hen ɔ e na zé edee zé ji nu to devo.

Gbetaken 16

Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo do wyanwyanxwe ɔ, ye hen ɔ, ye na da yedee bo de hennu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsen yetɔn do na gbɛ nú ye ă. Ace dokpo le we ye do do yedeedida hwenu kponunɔ yetɔn alo yedeejodo hwenu.

Cobonu gbeto de ná dà de ɔ, jlo yetɔn me nu we é do na nyi.

Hennu we nyi sosyen nú gbeto sin togun; lobo togun ene ɔ kpodo acekpikpa to ɔ tɔn kpan ka do na je hun do ji to.

Gbetaken 17

Gbeto bi, me e do ee dokponɔ é alo éé do gbɛ kplekpledemɛ e, do na do ace do nudeji.

Nú é nyi etɔn ɔ mede sixu tafu i do bo yi do asi tɔn ă.

Gbetaken 18

Gbeto bi do ace bo na len nu nu é jlo e kpɔn bo d'ayime lobo le sen nu e jlo e. Ace ene ɔ we zon bo tɔn le le do togunme alo kwenkwenme gbɔn alokpa le bi me di: nunyeyiyi, walo kpo yehwe sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbeto bi do ace bo na lin nù é do nuwu bo ka na do xo; hñn mede do na van nukun dó mede ă. Mo dokpo ɔ, me bi do ace bo na se bo jlá nù é do jije we do to ɔ me kpo togudo le é kpo. E hen wlenwin debu ɔ, é na ba bo do se na.

Gbetaken 20

Gbeto bí do ace bo na yì kplé. Lobo na le do gbé' é ma na don hunnyahunnya wa ă e.

E sixu so mede do gbédeme gannu gannu ă.

Gbetaken 21

Gbeto bí hen ɔ, é na go alo nu to ton bonu é na do yi nukon. Eye desu hen ɔ é na no nukon nu nuwi wa ene alo é na de me bo é na no do ton me.

Ace dokpo ɔ we me bi do bo na do wa axosuzo do to ton me.

Jlo to ɔ ton we nyi linlin dodo e ji to ɔ sin acekpikpa junjon e. Jlo ene ɔ, e na ze wema na dó xwiji, do sendéji bo ahizi na ton d'eme ă. Mo dokpo ɔ, nuwiwa ene ɔ, e na no blo e do hwe ton nu. Wema ene ɔ, e sixu no yeme bo so alo e le sixu so do togunme lee e na blo gbón bo ayi na j'ayi nu wemazeto le e.

Gbetaken 22

Gbeto bí ɔ, togundeme we é de. Ene ɔ wu o, nude na do tagba n'i do akwelinu, lanme na no ganji k kpodo nunywe na do kpo sin alinu ă; nu ene ɔ we na zon bo é na tón nyi. Amo kan e van we to ɔ de e kpodo nuwadokpo e do todeetodee kpan sin tentin gbón tuto e ze do te é kpo to ɔ sin dokun le kpo we na zon bo e na mo.

Gbetaken 23

Gbeto bi do na wa azo. Azo e ja jlo é we é na wa; sen dokpo ɔ we na do nu do me bi nu lobo é ka do na no azogba ă.

Azo e mede wa é sin akwe we na du.

Mede wa nude ɔ, é na yi nude d'enu dandan. Ene ɔ we na zon bo e na mo nu e na do hen hennu ton na é. E hwedo e ɔ, gbeto sin togun ɔ na go alo nu i do ali devonu.

Gbeto bi do ace bo na dó azojigbe alo é hen ɔ é na no gbe mohun dee na sixu glon nyona ton le n'i eme.

Gbetaken 24

Gbeto bí do ace bo na do gbójehwe nu kpodo ayided'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabide we é dó na wa azo na. E do na yi azogboje hwéhwe bo gbóje ene me ɔ, e ka do na no sun akwe e.

Gbetaken 25

Gbeto bí do na na dó nu e na zon bo é na hwlen edee gan do azonsi e; lobo na jla nunome edee ton kpo do hennu ton kpan dó; taji ɔ, do

nuḡuḡulinu, avḡdudolinu xḡ e mē é na nḡ é sin alinu, azḡn gblegblelinu. Mḡ ḡokpo ḡ, é ḡo na mḡ alḡdo ḡo do azḡmamḡ hwenu, asukuku alo asikuku xḡmē nuno hwenu, kpukpoxḡmē kpodo hwe e nu e ma sḡ sixu wa nũ bo mḡ nu ă é bĩ kpan.

Vijiji kpo yḡkpḡvumē nuno kpo bĩ ḡo na mḡ kpatakide. Alḡwliwi kpo ḡo vi e ma da asu cobo ji ă lē e bi wē ḡo aḡē ḡokpo ḡ ḡo xē nya ḡo yeji sin alinu.

Gbetaken 26

Gbetḡ bĩ ḡ'acē nú wemakplḡnkplḡn bḡ wemakplḡnkplḡn ka do na byḡ kwē zinzan ă; hun nuḡḡnnu wē é ḡo na nyi. E ḡo na ḡo kplḡn kleunde vḡvḡ enē ḡ dandanmē wē é ḡē. Alḡlyenḡ kpo alḡnuno kpaa kpo ḡo na vun kan kpé to ḡ mē. Wemakplḡnyiji nu alḡ vḡ ḡ, mē bi nú wē é ḡo na nyi, bḡ e kan na xwedo lee e jē xa mē ḡokpoḡokpo gbḡn e.

Wemakplḡnkplḡn ḡ gbetḡ sin nukḡnyiyi wē é na ba; bo na ḡḡn gbetḡ sin aḡē lē yi nukḡn bo jē hun ḡó yě ji. E ḡó ná zḡn bḡ mḡjemē kpo nuwaḡokpo kpo hwēsḡkēmē kpo ná tēin xḡntḡn sin walḡ na tiin, bḡ to e ḡo bu lē e sín gbē'ḡ na yi nukḡn bḡ fifa na tiin nú gbē ḡ bĩ.

Vito, vino lē wē ḡo na ḡē nyĩ kplḡn e vi yetḡn lē na yi é.

Gbetaken 27

Gbetḡ bi ḡo aḡē bo ná ḡḡ alḡ nu tonunywē lē bi; mē bi ḡo na mḡ mḡ ḡagbe e ḡo alḡlyenmē bo na zan mḡ ḡokpo ḡ, é na sḡ so nú nukḡnyi yi nunyē tḡn bo na sixu mḡ nḡḡna e ḡ'e mē lē é ḡē.

Nu e na tḡn sin nu e mēḡe gba tamē bo blo é ḡ, mē ḡ tḡn wē e ḡo na nyi; b'e na jē hun do nu tḡn ji ḡo nujinjanlinu wē à, wemawlan wlan sin alinu wē à, alo alḡlyen zḡwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbetḡ bĩ ḡo na ba tuto gbḡn nukḡnyiyi hennu e mē ḡe e kpodo gbē ḡ bĩ kpan sin alinu bonu aḡē, sisi kpo jlokokonuno e xó e ḡḡ ḡḡ wema elḡ mē ḡ ni nḡ xwiji.

Gbetaken 29

Togun e mē gbetḡ ḡe e bḡ nukḡn yiyi tḡn kpo nḡḡna tḡn kpo na tḡn sin mē é ḡ, é ḡo na ḡo nunḡmēḡē lē do wũ tḡn.

Ḋo aḡē e gbetḡ ḡo lē sin zinzan kpo nuno tḡn kpo mē ḡ, mē ḡokpoḡokpo ḡo na ba jlē na bo na nyi sēn e na zḡn bḡ é ma na tē aḡḡ aḡē nḡzo tḡn tḡn lē kpo jlokokonuno tḡn tḡn lē ji kpo ji ă é ḡi lee mēsisì sin kplḡn byḡ gbḡn é, tuto e ji to ḡ ḡe kpo togun bi kpaa gbetḡ lē tḡn sin nunḡmē byḡ gbḡn e.

Aḡē, sisi kpo jlokokonuno enē lē ḡo na xwedo su kpodo linlin to ee ḡo bu lē tḡn.

Gbetaken 30

Yodè, kplekpledè, gbeto godokponodè na yi huzu nu e dɔ do wema elo me e
do alo tɔn ji bo na mɔ'ten bo de walo de alo ayide tɔn ee na zɔn bo e na
mɔ ten bo do kpo ace, sisi kpodo jlokokɔnuno ee xo e dɔ do fi e bo hen
gba ă.